

Osaamis- ja ongelma- perustainen oppiminen Lapin ammattikorkeakoulussa

-Opiskelijan opas

**Osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen Lapin
ammattikorkeakoulussa - opiskelijan opas**

Helena Kangastie ja Päivi Mastosaari

Osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen Lapin ammattikorkeakoulussa - opiskelijan opas

Sarja C. Oppimateriaalit 3/2016

© Lapin ammattikorkeakoulu ja tekijät

ISBN 978-952-316-130-6 (nid.)

ISSN 2342-2505 (painettu)

ISBN 978-952-316-131-3 (pdf)

ISSN 2342-2513 (verkkojulkaisu)

Lapin ammattikorkeakoulun julkaisuja
Sarja C. Oppimateriaalit 3/2016

Kirjoittajat: Helena Kangastie ja Päivi Mastosaari
Taitto: Lapin AMK, viestintäyksikkö

Lapin ammattikorkeakoulu
Jokiväylä 11 C
96300 Rovaniemi

Puh. 020 798 6000
www.lapinamk.fi/julkaisut

Lapin korkeakoulukonserni

Lapin korkeakoulukonserni LUC
on yliopiston ja ammattikorkeakoulun strateginen yhteenliittymä.
Konserniin kuuluvat Lapin yliopisto
ja Lapin ammattikorkeakoulu.
www.luc.fi

Sisällys

TERVETULOA	7
ESIPUHE	9
1. JOHDANTO	11
2. OSAAMIS- JA ONGELMAPERUSTAINEN OPPIMINEN	13
2.1. Osaamisperustaisuus	13
2.2. Ongelmaperustainen oppiminen	14
2.3. Oppiminen	15
2.3.1. Oppimisen prosessit	15
2.3.2. Oppimisympäristöt	16
2.3.3. Työn opinnollistaminen	17
3. KEHITTÄVÄ ARVIOINTI	19
3.1. Oppimisen ja osaamisen arviointi	19
3.2. Hankitun osaamisen arviointi ja hyväksilukeminen (HOT)	23
4. OSALLISTU JA VAIKUTA	25
4.1. Lukukausipalaute	25
4.2. Vuosipalaute	26
4.3. Valmistuvan palaute	26
4.4. Kansainvälisen vaihdon palautekysely	26
4.5. Sana on vapaa	27
LOPUKSI	29
LÄHTEET	31

TERVETULOA

Olet tervetullut opiskelemaan Lapin ammattikorkeakouluun! Koulussasi toimii aktiivinen opiskelijoiden äänitorvi, opiskelijakunta ROTKO. Opiskelijakunnan tehtävä on tukea ja huolehtia kaikista Lapin AMK:n opiskelijoista.

Opiskelu korkea-asteella voi olla hyvin erilaista, kuin mihin olet tottunut aikaisemmissa opiskelupaikoissa. Me täällä Lapin AMK:ssa rakennamme yhdessä oppijakeskeistä oppimiskulttuuria, jossa oppimisen vastuu on opiskelijalla itsellään. Tätä tukee Lapin AMK:ssa käytössä oleva osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen. Kukaan ei tule kaatamaan tietoa päähäsi, joten sinun tulee olla itse aktiivinen ja oma-aloitteinen oppija.

Jos tarvitset tukea, ROTKO on täällä sitä ja juuri sinua varten.

Löydät ROTKON toimistoja Rovaniemeltä, Kemistä sekä Torniossa. Tulehan tutustumaan meihin ja toimintaamme, keitämmä kahavit! Lisätietoa toimistojen sijainnista sekä muusta ROTKON toiminnasta osoitteessa www.lapinrotko.fi.

Opiskelijakunta tarjoaa opiskelijoilleen myös opiskelijakortin sekä siihen sisältyvät huikeat edut! Jos et ole vielä tilannut opiskelijakorttia, kypäseppä katsomassa ohjeet ROTKON nettisivuilta ja hommaa kortti samantien!

Onnittelut, että valitsit juuri Lapin AMK:n opiskelupaikaksesi, täällä meidän kaikkien on hyvä oppia ja tulla alamme ammattilaisiksi.

Tulehan poikkeamaan toimistolla!

Terveisin,
Opiskelijakunta ROTKO

ESIPUHE

Sinulla on käsissäsi julkaisu, opas, joka johdattelee sinut Lapin ammattikorkeakoulussa käytössä olevan oppimisenäkemyksen ja oppimisen organisointitavan lähteille. Vaikka tämä kirjanen vaikuttaa pitkäköltä, kannustan sinun tutustumaan tähän huolella. Uskon että tämän lukemiseen käytetty aika maksaa itsensä korkojen kanssa takaisin.

Olemme pyrkineet lähestymään oppimista aivan uudesta näkökulmasta. Luotamme siihen, että sinä olet aktiivinen oppija, joka haluaa olla ”täysillä” mukana omaa oppimistasi koskevissa asioissa. Helpolla et tule pääsemään, mutta olemme koettaneet suunnitella oppimiseesi liittyvät asiat siten, että ne olisivat mahdollisimman mielekkäitä sinun kannaltasi.

Uusi teknologia ja digitalisaatio näkyvät oppimisen organisoinnissa. Tietotekniikan hyväksikäyttö oppimistilanteissa tarjoaa sinulle laajemman sisällön sekä nopeamman ja syvemmän oppimiskokemuksen. Aiemmin, ennen älylaitteita ja verkkoyhteyksiä, opettaja ja oppikirja kontrolloivat tietoa. Nyt sinun pitää olla varovainen, että verkosta löytyvä korruptoitunut tieto ei kontrolloi ja vääristä oppimistasi. Myös tieteen maailmasta löytyy trolleja, jotka tietoisesti syöttävät virheellistä tietoa osaamattoman etsijän löydettäväksi.

Oppimiseesi liittyy läheisesti myös taitojen oppiminen. Korkeakoulujenkin tulee huolehtia siitä, että opiskelijat oppivat työelämän kannalta oleellisia taitoja. Vankkaan teoriatietoon nojaava osaaminen ei hyödytä työelämää, jollei sitä kykene muuntamaan käytännössä toimivaksi sovellukseksi. Tämän takia korkeakoulumme ja työelämän välisen yhteistyön syventäminen on ollut ensiarvoisen tärkeää.

Oppimisen organisoinnissa käytettävä uusi teknologia vaikuttaa myös opettajan rooliin. Mobiililaitteiden liikkuvuus ja nopeat etäyhteydet mahdollistavat aivan uudenlaisten opetusmenetelmien käytön. Opettajan rooli muuttuu entistä enemmän asiantuntijaksi, ohjaajaksi, tutoriksi, mentoriksi ja menetelmien kokeilijaksi. Etäopetus ja 24/7-yhteiskunta tuo työhön omat vivahteensa. Sinun ja meidän on yhdessä sopeuduttava tähän tilanteeseen ja löydettävä ne keinot, joissa teknologia tukee oppimistasi mahdollisimman tehokkaasti.

1. JOHDANTO

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimukseen perustuvaa korkeakouluopetusta, joka tuottaa ammatillisissa asiantuntijatehtävissä vaadittavia taitoja. Osaajien kouluttamisen lisäksi ammattikorkeakoulut toimivat alueellisen kilpailukyvyn rakentajina, työelämän uudistajina ja innovaatioiden kehittäjinä. Näistä lähtökohdista olemme Lapin AMKissa rakentaneet opiskelijoiden oppimispolut.

Tavoitteenamme on kouluttaa työelämään osaavia ammattilaisia, joilla haluamme olevan luovuutta, itsenäistä ja kriittistä ajattelukykyä. Näiden saavuttaminen toteutuu ongelmaperustaisella oppimisella, jonka keskiössä on opiskelijan reflektointitaitojen jatkuva kehittäminen ja kehittyminen. (Kangastie 2016).

Lapin AMK kouluttaa T-mallisia ihmisiä, koska työelämä tarvitsee sellaisia. T-mallissa kirjaimen jalka tarkoittaa syvää oman alan osaamista ja T:n hattu viittaa kykyyn ymmärtää muita osaamisalueita ja innostua niistä. (Oivallus loppuraportti 2011.) Työelämässä asiantuntijuus kehittyy ryhmissä, tiimeissä ja erilaisissa verkostoissa toimiessa. Kunkin osallistuvan henkilön osaaminen täydentää ryhmän tai tiimin osaamista ja mahdollistaa tulosten saavuttamisen. Yksilösuoritus ei riitä hyvän tuloksen syntymiseen, vaan siihen tarvitaan kaikkien ryhmän tai tiimin jäsenten osaamisen yhdistämistä oikeassa suhteessa. Muiden osaamisen ymmärtäminen ja arvostaminen mahdollistaa ratkaisujen löytymisen. Lisäksi se parantaa ryhmän tai tiimin yhteistä osaamista ja kehittää kunkin osallistujan ammattitaitoa. Vahva oman alan osaaminen on tärkeää, mutta se ei riitä. Lisäksi tarvitaan mm. vahvat sosiaaliset taidot; kyky keskustella, ymmärtää toisten näkökulmia, kuunnella, perustella sekä solmia kontakteja erilaisissa verkostoissa.

Ammatillisen osaamisen kehittyminen edellyttää tietojen, taitojen ja asenteiden kehittymistä. Taitojen kehittyminen vaatii tiedon lisäksi aina tekemistä ja kokeilemistä. Tarvitaan tilanteita, joissa päästään testaamaan, miten osataan toimia tiedon kanssa. Kysymys on tiedon soveltamisen taidoista. Lisäksi tarvitaan tilanteita, joissa pääsee kokeilemaan, miten ollaan tekemisissä muiden kanssa. Oppimisessa taidot ja tiedot kulkevat käsi kädessä. Työelämän viestin mukaan viime kädessä asenne ratkaisee.

Ammatillisissa asiantuntijatehtävissä ei ole tarjolla tarkkoja ohjeita työn tekemiselle. Tavoite ja sen saavuttamiselle asetetut väljät raamit ohjaavat työtä. Silloin tarvitaan uskoa omaan osaamiseen ja pystymiseen – asennetta.

Lapin AMK haluaa tarjota opiskelijoilleen mahdollisuuden kouluttautua juuri sellaisiksi ammatillisiksi osaajiksi, joita työelämä tarvitsee. Osaajiksi, joilla on sekä vahva ammatillinen osaaminen, että vahvat sosiaaliset taidot. Osaajiksi, joilla on kyky ratkaista ongelmia ja tehdä päätöksiä. Osaajiksi, joilla on opintojen aikana hankittua kokemusta työskentelystä ryhmissä ja tiimeissä sekä taito hyödyntää omaa ja ryhmän osaamista. Osaajiksi, jotka osaavat asettaa tavoitteita ja arvioida omaa työskentelyään ja osaamistaan. Osaajiksi, joilla on myös halu kehittää omaa ammattia ja työelämää.

Lapin AMKin oppimisnäkömyksenä on osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen. Osaamisperustaisuus tarkoittaa sitä, että oppimisen perustana toimivan opetussuunnitelman osaamistavoitteet on määritelty työelämän lähtökohdista. Ongelmaperustaisuus tarkoittaa sitä, että oppimisen lähtökohtana ovat työelämän ongelmat ja ilmiöt, joita käsitellään ongelmanratkaisuprosessin avulla. Oppimisessa ei tärkeintä ole ongelmanratkaisu eli vastauksen löytäminen ratkaistavaan ongelmaan. Olennaisempaa on itse ongelmanratkaisun aikana tapahtuva oppiminen, kun opiskelijat yhdessä ohjatusti etsivät, jakavat ja käsittelevät tietoa. Vaikka ongelmaan ei sillä hetkellä löytyisi ratkaisua, osaaminen on kuitenkin kehittynyt ja oppiminen jatkuu. Oppimisprosessi toteutetaan työelämäläheisesti ja sitä ohjataan kehittävän arvioinnin menetelmien avulla.

Tässä oppaassa kerrotaan ratkaisuista, joiden avulla Lapin AMKissa varmistetaan ammatillisen asiantuntijuuden vaatimien tietojen, taitojen ja asenteiden kehittyminen: osaamisperustaisuudesta, ongelmaperustaisuudesta, oppimisesta ja kehittävästä arvioinnista. Oppaassa kerrotaan myös mitä nämä ratkaisut tarkoittavat opiskelijan arkipäivässä. Oppaan tarkoituksena on tukea Lapin AMKin opiskelijoita oppimisen suunnittelussa ja osaamisen kehittämisessä.

2.OSAAMIS- JA ONGELMA- PERUSTAINEN OPPIMINEN

2.1. OSAAMISPERUSTAISUUS

Osaamisperustaisuus pohjautuu työelämän ammattitaitovaatimuksiin ja työprosesseihin ja se antaa mahdollisuuden yksilölliseen osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen. Opiskeleminen on mielekästä, kun opinnot on nivottu työelämään pohjautuviin kokonaisuuksiin ja kustakin kokonaisuudesta muodostuu selkeästi havaittavaa ja ymmärrettävää osaamista. Kunkin kokonaisuuden aikana tieto ja taito nivotaan yhteen käytännön toiminnaksi.

Osaamisperustaisessa opetussuunnitelmassa tutkinnon tuottama osaaminen ja ammatillisen osaamisen eteneminen kuvataan osaamisalueina (kompetenssien) ja niistä johdettuina osaamistavoitteina. Osaamisalueet ovat laajoja työelämässä tarvittavia osaamiskokonaisuuksia, joita ammatissa tarvitaan. Osaamistavoitteet kuvataan siten, että ne ovat arvioitavissa. (Arene 2007.)

Lapin AMKin opetussuunnitelmassa kuvataan kokonaisnäkemys tutkinnosta, sen osaamistavoitteista ja vaadittavista opintosuorituksista. Opetussuunnitelma kertoo myös lukuvuosittaisen opintojen etenemisen opintojaksoineen ja kuvaa konkreettisesti, millaista työelämässä tarvittavaa osaamista saavutat lukukausien aikana. Työelämän vaatima osaaminen saavutetaan neljän kasvutason kautta. Ensimmäinen lukuvuoden aikana olet perehtyjä, toisen lukuvuoden aikana harjaantuja, kolmannen aikana soveltaja ja opintojen päätteeksi saavutat kehittäjätasoa.

Olet opiskelemassa ammattia, jossa tarvitaan tietynlaista osaamista. Sinun on hyvä huolella perehtyä SoleOps- järjestelmästä löytyvään koulutuksesi opetussuunnitelman sisältöön, jotta tiedät, millaisia osaamiskokonaisuuksia olet oppimassa ja, millaisin osaamistavoittein saavutat ammatissasi tarvittavan osaamisen.

Opetussuunnitelma avataan **lukukausitason toteutussuunnitelmaksiksi** joka täsmällisemmin kertoo, miten oppiminen on organisoitu ongelmaperustaisesti. Tämän löydät Moodle-oppimisalustasta.

2.2. ONGELMAPERUSTAINEN OPPIMINEN

Ongelmaperustaisessa oppimisessa oppimisen lähtökohtana ovat todellisen elämän ilmiöt, ammatillisen käytännön tilanteet ja niihin liittyvä ongelma. Ongelmaa voidaan kuvata pulmallisena ilmiönä, jolle ei aina edes ole olemassa selkeää tai yhtä ainoata oikeaa ratkaisua.

Ongelmaperustaisessa oppimisessa on tärkeää ja keskeistä uuden tiedon rakentaminen, tiedon järjestäminen ja uudelleen määrittely aiemmin opitun pohjalta. (Poikela ja Poikela 1999, 169.) Aiemmin opitut asiat muodostavat pohjan uuden oppimiselle, joten on tärkeää aluksi selvittää mitä ongelmanratkaisussa tarvittavaa jo osataan ja, min-käläisiä tietoja ja taitoja on vielä hankittava. Oppiminen alkaa omien oppimistavoit-teiden asettamisella. Uuden tiedon rakentaminen käynnistyy monipuolisen tiedon hakemisella. Teoriatietoa löydät esimerkiksi kirjallisuudesta, artikkeleista, tutkimuk-sista ja asiantuntijaluennoista. Käytäntötietoa voit hakea tutustumalla asiantuntijoi-den työkäytäntöihin esimerkiksi niistä kertoviin tutkimuksiin tai haastatteluihin. Myös asiakkaiden kokemuksiin tutustuminen avaa tietoa käytännön näkökulmasta. Kokemustieto syntyy vain oman kokemuksen kautta esimerkiksi testaamalla ja har-joittelemalla. Oppiminen on kokemuksellista myös silloin, kun opiskelijat toimivat rooleissa, jotka simuloivat ammatillista työtä. Kokemustiedon syntyminen edellyttää aina oman toiminnan ja kokemusten havainnointia ja arviointia (reflektointi).

Tiedon jäsentäminen tarkoittaa kootun tiedon käsittelyä ja ”pureskelua” ja siitä kes-kustelua yhdessä, sen käyttökelpoisuuden ja hyödyllisyyden arvioimista. Tiedon uu-delleen määrittelyssä rakennetaan yhteinen ymmärrys sen hetkisestä osaamisesta. Ongelmanratkaisuprosessi jatkuu, kunnes ongelma on ratkaistu ja osaamistavoite on saavutettu.

Oppimisessa ei ole kysymys tiedon siirtämisestä tai pelkästään ongelmanratkaisun-prosessin opettelusta, vaan tiedon uudelleen muokkaamisesta ja uuden tiedon tuot-tamisesta ongelmanratkaisun ja oppimisen prosessissa. (Poikela ja Poikela 1999, 169.) Tiedolla tarkoitetaan teoria-, käytäntö- ja kokemustiedon muodostamaa kokonai-suutta, jolla on sinulle käyttöarvoa toimiessasi ammatissa ja työelämässä.

Lapin AMKissa oppimista organisoidaan ongelmaperustaisesti sykli-, projekti tai integroidulla mallilla. (Kangastie ja Mastosaari 2016) Kaikissa näissä malleissa on kyse ongelmanratkaisusta ryhmässä. Olennaista on opiskelijoiden keskinäisen vuorovaikutuksen mahdollistaminen, teoria-, käytäntö- ja kokemustiedon hankinta ja käsittely, ryhmädynamiikan hyödyntäminen oppimisessa, aktivoivat oppimis- ja ohjausmenetelmät ja kehittävä arviointi.

Ongelmaperustainen oppiminen vahvistaa ennen kaikkea itsenäistä kriittistä ajatte-luasi, joka on yksi keskeinen työelämän osaamisvaatimus.

2.3. OPPIMINEN

2.3.1 Oppimisen prosessit

Osaaminen on oppimisen tulos. Oppiminen vaatii työtä, se voi olla hauskaa ja palkitsevaa, mutta ajoittain se saattaa tuntua raskaalta. Oppiminen ei tapahdu itsestään, vaan sen vaatii oppimistekoja. Oppimisteot ovat opittavan asian työstämismuotoja. Ne voivat olla mentaalisia tekoja esimerkiksi ajattelua, analyysiä, synteisiä, arviointia ja konkreettisia operaatioita kuten kirjoittamista, piirtämistä, tiedon etsintää, tehtävien ratkaisuja, sovellusyrityksiä. Oppimisteot sisältävät myös tunne- ja tahtotiloja, joista syntyy motivaatiota ja työskentelyn energiaa. Oppiminen edellyttää aktiivisuutta. Ohjauksella, tuella ja omilla oppimisteoillasi saavutat oppimistulokset eli tavoiteltavan osaamisen. (Karjalainen 2007.)

Osaaminen kehittyy neljän osaamista tuottavan oppimisen prosessin avulla:

1. **Tiedolliset prosessit:** Tiedolliset prosessit kehittävät oppijan tiedon hallintaa, joka alkaa ohjeiden lukemisen ja noudattamisen taidosta, toimintaperiaatteiden muotoilusta, työvälineiden käytön perusteluista kokonaisuuksien hallintaan saakka. Oppimisessa on kyse tiedon käsitteellistämisestä, tiedon organisointikyvystä ja teoreettisten perusteiden liittämistä käytäntöön. Oppijana sinä muun muassa muistat, tiedät, ymmärrät, analysoit ja arvioit.
2. **Taitoja kehittävät prosessit:** Taitojen oppiminen vaatii tekemistä, kokeilemista ja harjoittelua. Taitojen kehittämisen tavoitteena on toiminnan jäsentynyt ja sujuva hallinta. Sinun tulee myös osata perustella toimintasi teoreettisesti.
3. **Reflektiiviset prosessit:** Reflektiiviset prosessit (pohdinta, mietiskely, harkinta, teorian ja käytännön ymmärtäminen) auttavat sinua ymmärtämään, minkälaisiin toimintamalleihin turvaudut eri tilanteissa, miten kohtaat erilaisia ongelmatilanteita, etsit ratkaisumalleja tai osoitat luovuutta. Kokemusten reflektointi antaa mahdollisuuden aktivoida ajatteluasi, avata uusia näkökulmia koettuun ja auttaa sinua havainnoimaan sitä, mitä osaat ja missä ovat mahdolliset tietämisen aukot. Reflektointi tuottaa sinulle tietoa ongelmanratkaisua, kehittämistä ja innovaatioita varten, ja se toimii sinun, viiteryhmiä ja organisaation oppimisen ja uuden osaamisen luomisen lähteenä. Oppijana sinä muun muassa osaat ennakoita, oivallat asioita ja osaat ratkoa erilaisia tilanteita.
4. **Sosiaaliset prosessit:** Sosiaaliset oppimisen prosessit kehittävät kykyäsi toimia yksin ja ryhmässä. Opit osallistumaan, osallistamaan muita, innostamaan, keskustelemaan, ymmärtämään toisten näkökulmia, kuuntelemaan, perustelemaan sekä solmimaan uusia kontakteja erilaisissa verkostoissa. Näiden taitojen oppiminen mahdollistuu esimerkiksi konkreettisten kokemusten avulla. (Poikela 2005.)

Lapin AMKissa oppiminen organisoidaan niin, että kaikki edellä mainitut oppimisen prosessit otetaan käyttöön. Oppimispolkusi muodostuu erilaisista oppimistilanteista ja oppimisteoista, joita teet ajoittain yksin, ajoittain ryhmässä. Oppimistekojen sisältö vaihtelee riippuen siitä, mitä sinun on tarkoitus oppia ja, mitkä oppimisen prosessit tavoiteltua osaamista parhaiten kehittävät.

Oppimisen prosesseja ohjataan ja sinulla on runsaasti mahdollisuuksia saada palautetta oppimisestasi ja osaamisestasi. Oppimiseen kuuluu myös palautteen antaminen, jota sinun on hyvä harjoitella. Vastuu oppimisesta ja oppimisen prosessien tehokkaasta hyödyntämisestä on sinulla itselläsi, joten sinun kannattaa hyödyntää palaute- ja ohjaustilanteet.

2.3.2. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöt ovat keskeisiä paikkoja osaamis- ja ongelmaperustaista oppimisen toteutumisessa. Oppimisympäristö voidaan kuvata paikkana, tilana, yhteisönä tai toimintakäytäntönä, jonka tarkoitus on edistää oppimista (Manninen & Pesonen 1997). Poikela (2009) kuvaa oppimisen tiloja oppijakeskeisen oppimiskulttuurin arjen toimintaympäristönä, jota ympäröi yhteiskunta ja työelämä. Opetushallitus (2004) määrittelee oppimisympäristöä fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuudeksi, jossa oppiminen ja opiskelu toteutuvat. Oppimiseen vaikuttaa ilmapiiri, asenne ja motivaatio sekä oppijoiden välinen vuorovaikutus ja mahdollisuus tiedolliseen kehittymiseen.

Oppimisympäristön valinta tulee tehdä niin, että se mahdollistaa oppimisen eri prosessien (tietojen ja taitojen oppiminen, reflektoinnin oppiminen, sosiaalisten taitojen oppiminen) toteutumisen ja siten edistää oppimista. Oppimisympäristön tulee luoda mahdollisimman autenttinen oppimistilanne, joka mahdollistaa yksin ja ryhmässä työskentelyn, tiedon hankinnan, käsittelyn ja soveltamisen, kokemusten hankkimisen, reflektoinnin ja käsitteellistämisen sekä ohjauksen ja palautteen antamisen ja saamisen. Hyvin valittu oppimisympäristö mahdollistaa työhön ja ammattiin liittyvän työn ja toiminnan harjoittelun, opettaa työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa ja ratkomaan ammattiin liittyviä ongelmia sekä auttaa ymmärtämään minkälaisia tietoja ja taitoja alan ammattilaiset tarvitsevat nyt ja tulevaisuudessa.

Lapin ammattikorkeakoulussa oppimisympäristöt ymmärretään laajasti, ei ainoastaan fyysisinä luokkahuoneina. Oppiminen ja työelämän tarvitsema osaaminen ovat aina kontekstuaalisia asioita eli olennaista on tilanne ja konteksti, jossa oppiminen tapahtuu. Todellisiin toimintaympäristöihin sijoittuvien oppimisympäristöjen lähtökohtana ei ole opettajaohjoinen tiedon siirto luokkahuonetiloissa, vaan reaalityöelämä eli työelämä. Osaaminen kehittyy, kun todellisuuteen pohjautuvia ongelmia ja ilmiöitä käsitellään yhdessä työelämän edustajien, opettajien ja muiden opiskelijoiden kanssa.

Mielekäs ja motivoiva oppimisympäristö valmistaa opiskelijoita soveltamaan tietoaan ja taitojaan työelämässä.

Lapin ammattikorkeakoulussa tärkein oppimisympäristösi on autenttinen työelämä eli ammatin harjoittamisen aito ympäristö esimerkiksi sairaala, insinööritoimisto tai kauppa. Fyysisten ja virtuaalisten oppimisympäristöjen lisäksi käytössäsi ovat työelämää mallintavat pragmaattiset (käytännölliset) oppimisympäristöt, kuten simulaatio- ja virtuaaliympäristöt sekä erilaiset laboratoriot, joissa voit harjoitella taitoja ja saada kokemuksia tulevasta työstäsi. Kirjasto on tärkeä oppimisympäristösi ja sieltä saat tukea ja ohjausta tiedon hankintaan ja informaatiolukutaitoon. Virtuaaliympäristöissä mahdollistuu myös oppimisesi yksin ja ryhmässä joko koulussa tai etänä kotoa. Oppimista tukevinä välineinä käytetään muun muassa Moodle-oppimisympäristöä, iLinc-virtuaaliluokkaa ja sosiaalista mediaa.

Ammattikorkeakoulussamme oppiminen, tutkiminen ja kehittäminen kiinnittyy monipuolisiin oppimis- ja kehittämisympäristöihin ja toteutuu työelämäläheisesti. Voit osallistua työelämäläheiseen oppimiseen esimerkiksi Lapin AMKin hankkeissa, työelämältä tulevissa toimeksiantoissa ja tekemällä ammattitaitoa edistävää harjoittelua. Eri koulutuksissa ammattitaitoa edistävän harjoittelun määrä ns. aidoissa työelämän työpaikoissa toteutuu 30 -90 opintopisteen laajuisina.

Työelämä on yhä kansainvälisempää ja yksi keskeinen osaamisalue on kansainvälisyys, kieli- ja kulttuuriosaaminen ja niiden harjoittaminen. Voit hyödyntää myös kansainvälisiä oppimisympäristöjä hakeutumalla vaihto-opiskelijaksi.

2.3.3. Työn opinnollistaminen

Työn opinnollistaminen on vaihtoehtoinen tapa oppia. Siinä tutkinnossa edellytettävää osaamista hankitaan tekemällä työtä ja se palvelee työssä käyvän opiskelijan ammatillista kehittymistä ja tutkintoon valmistumista. Opinnollistaminen yhdistää työssä ja ammattikorkeakoulussa tapahtuvaa oppimista. (Opas työn opinnollistamisesta, http://blogit.haaga-helia.fi/osataan/files/2013/09/Osataan_verkkoon1.pdf.)

Opinnollistamisessa sinä olet aloitteentekijä. Lähtökohta on, että tutustut opetus-suunnitelmassa oleviin osaamistavoitteisiin ja -kriteereihin sekä muodostat käsityksen siitä, millaiseen osaamiseen opintosi tähtäävät. Tämän perusteella etsit työstäsi sellaisia kokonaisuuksia, joita voit ehdottaa opinnollistettavaksi joko osa- tai kokonaisuorituksina. Olennaista on se, että osaat kertoa omin sanoin työtehtävien taitovaatimukset osaamisina. Kuvaat siis työtäsi osaamisena, jota työtehtäväsi vaativat, ei tehtäväluettelona.

Opinnollistaminen edellyttää sinulta oma-aloitteellisuutta, itseohjautuvuutta ja neuvottelutaitoja. Tarvitset intoa paneutua omaan työhösi pintaa syvemmillä.

Tarvitset myös kykyä hahmottaa tehty työ kokonaisuuksina ja osaamisina. Tämän kaiken ei kuitenkaan tarvitse tapahtua yksin tai itsenäisesti. Ammattikorkeakoulumme opettajat ja opinto-ohjaajat antavat sinulle ohjausta.

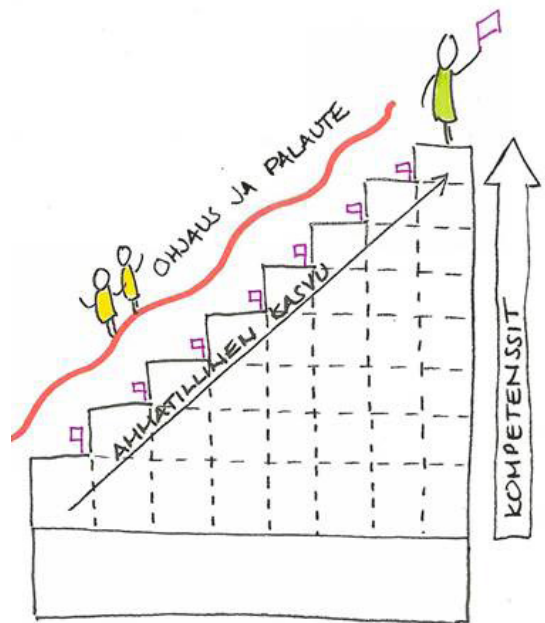
Lisätietoja löydät täältä <http://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Lomakkeet-ja-ohjeet>

3. KEHITTÄVÄ ARVIOINTI

3.1. OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI

Lapin AMK käyttää kaikissa koulutuksissaan kehittävää arviointia. Kehittävä arviointi on arvioinnin ajattelutapa, jonka tarkoituksena on varmistaa se, että arviointi todella ohjaa arviointiin osallistujia (opiskelijat, ohjaajat, opettajat, työelämän edustajat) kehittämään ja kehittymään oppimisprosessien aikana. (Poikela, E 2013.) Kehittävässä arvioinnissa

- arviointi on kriteeriperustaista,
- arviointikohteista ja -kriteereistä neuvotellaan,
- arviointia tapahtuu koko oppimisprosessin ajan,
- oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan eri tavoin: itsearviointina, vertaisarviointina, opettajan antaman palautteen ja ohjauksen avulla, työelämäpalautteen avulla ja
- arviointia toteutetaan useasta eri näkökulmasta: oppimisen ja osaamisen arviointina, tietojen, taitojen ja mielenmallien näkökulmista.

Kehittävä arviointi on aina tulevaisuuteen suuntautuvaa ja se pyrkii kehittämään arviointiin osallistujien oppimista, oppimisympäristöjä, arviointikäytänteitä ja osaamista.

Kehittävä arviointi

- mahdollistaa nykyisen ja tavoiteltavan osaamisen välisen matkan arvioimisen
- tekee oppimistarpeista näkyviä
- mahdollistaa jo hankitun osaamisen tunnistamisen
- mahdollistaa säännöllisen palautteen saamisen ja siten tietoisuuden oman osaamisen kehittymisestä
- mahdollistaa erilaiset oppimispolut
- varmistaa arvioinnin tasapuolisuuden
- mahdollistaa omien tavoitteiden asettamisen
- mahdollistaa syväoppimisen.

Osaamisen arviointi on aina kriteeriperustaista. Löydät opetussuunnitelmasta kunkin opintojakson kohdalta osaamisen arviointikriteerit. Nämä arviointikriteerit kertovat, minkälaista kyseisen opintojakson aikana saavutettu osaaminen on tyydyttävällä, hyvällä ja kiitettävällä tasolla.

Jokaisesta opintojaksosta on laadittu **toteutussuunnitelma**, jossa kuvataan, miten opintojakson toteutus etenee. Toteutussuunnitelmaan sisältyy **arviointisuunnitelma**, joka kertoo sinulle

- minkälaisia oppimistekoja sinulta edellytetään,
- miten osaamisesi kehittymistä ohjataan ja
- minkälaiset ovat täsmälliset osaamisen arviointikriteerit (asteikko hylätty, 1-5).

Olet siis kaiken aikaa tietoinen siitä, minkälaista osaamista sinulta edellytetään ja miten, koska kuka ja missä arviointia suoritetaan.

Osaamisesi kehittymistä eli **oppimista ohjataan** koko opintojen ajan. Saat ohjausta ja palautetta opettajilta, ryhmäsi muilta opiskelijoilta sekä työelämän edustajilta. Itsearviointi toimii myös vahvana oman oppimisen ohjaajana. Ohjauksen tueksi rakennetaan arviointikriteerit, joiden avulla voit itse seurata edistymistäsi. Pääset osallistumaan ohjauksen arviointikriteerien laatimiseen. Ohjaukseen käytettävät arviointikriteerit kohdistetaan tarkastelemaan edistymistäsi tietojen ja taitojen oppimisessa. Taitoihin sisällytetään tässä tarkastelussa ammatillisten taitojen lisäksi myös sosiaaliset ja reflektointitaidot. Ohjauksen arviointikriteerien tarkoituksena on luoda kaikille arviointiin osallistujille (sinä itse, opettajat, opiskelijat, työelämän edustaja) yhteinen arvioinnin peili, joka auttaa kohdistamaan arvioinnin oikeisiin asioihin.

Arviointisuunnitelmasta löytyvät myös **osaamisen arvioinnin tarkemmat arviointikriteerit**, joissa kerrotaan millä tavalla osoitat osaamisesi. Osaamisen näyttötapa riippuu tavoiteltavasta osaamisesta. Se voi olla tentti, essee, oppimis- tai osaamispäiväkirja, esitelmä, taideteos, robotin rakentaminen, käytännön myyntitilanne tai jotain muuta.

Osaamisen arviointikriteereissä kerrotaan, mihin asioihin osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota, mikä on hylätyn ja hyväksytyt suorituksen raja ja mitkä ovat osaamisen eri tasoja (tyydyttävä 1-2, hyvä 3-4 ja kiitettävä 5) erottelevat tekijät. Arviointisuunnitelmasta löydät myös tiedon oppimisen ohjauksen ja osaamisen näyttöjen ajankohdista sekä arviointivastuista. Arvioinnista voivat olla vastuussa sekä opiskelijat, opettajat että oppimisprosessin osallistuvat työelämän edustajat.

Arviointisuunnitelman avulla olet koko ajan tietoinen sekä oppimisen ohjauksen että osaamisen arviointikriteereistä. Tämä mahdollistaa omien oppimistavoitteiden asettamisen sekä itsearvioinnin ja reflektoinnin. Oppimisestasi ja osaamisesi kehittymisestä voit käydä henkilökohtaisia tai yhdessä ryhmän kanssa järjestettyjä arviointikeskusteluja, joissa opettajat ohjaavat ja antavat palautetta oppimisestasi ja osaamisestasi kehittymisestä.

Mitä kehittävä arviointi vaatii opiskelijalta?

Kehittävä arviointi edellyttää sinulta aktiivista osallistumista arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Se vaatii sinulta kiinnostusta oman osaamisen ja oppimistaitojen kehittämiseen.

Kehittävä arviointi tavoittelee syväoppimista ja todellista osaamista. Ulkoa opettelu, muistaminen tai pintatieto ei riitä. Tästä syystä kehittävä arviointi vaatii sinulta ajattelua ja ymmärtämistä.

Kehittävä arviointi mahdollistaa oman osaamisen itsearvioinnin. Itsearviointi edellyttää sinulta refleктоimisen taitojen jatkuvaa kehittämistä.

Kehittävä arviointi tarjoaa sinulle ohjausta ja palautetta koko opintojen ajan. Sinun kannattaa hyödyntää nämä ohjaustilanteet mahdollisimman tehokkaasti.

Kehittävä arviointi kannustaa sinua asettamaan itsellesi haastavia osaamistavoitteita ja seuraamaan omaa kehittymistäsi oppimisprosessin eri vaiheissa.

Olen Olli Opiskelija, 22 vuotias Lapin ammattikorkeakoulun opiskelija.

Lapin ammattikorkeakoulussa on käytössä kehittävä arviointi. Minäpä kerron, miltä kehittävä arviointi näyttää minun arkipäivässäni.

Lukukauden alussa opettajat kutsuvat meidät koolle kuulemaan, mitä alkavan lukukauden aikana tapahtuu, minkälaisia oppimistekoja meidän odotetaan tekevän ja minkälaista osaamista kehitämme lukukauden aikana. Monesti samalla myös kertaillaan, mitä kaikkea ollaan edellisillä opintojaksoilla opittu ja missä vaiheessa opintoja ollaan. Pystyn kyllä itseksenikin tutustumaan opintojaksojen tavoitteisiin ja toteutukseen, koska kaikki tieto löytyy SoleOpsin toteutussuunnitelmista. Siitä huolimatta on mukavaa, että opettajat itse kertovat mitä lukukauden aikana tapahtuu ja voimme kysellä heiltä lisätietoja. Samalla tulee selvitettyä mahdolliset epäselvät termit ja hieman hämärästi ymmärretyt tavoitteet aukeavat.

Aloitustapaamisen tärkein vaihe on se, kun pääsemme tutkimaan lukukauden opintojaksojen arviointikriteereitä. Ne arviointikriteerit, joiden perusteella arvostana osaamisestani annetaan, löytyvät opetussuunnitelmasta. Näistä opsin arviointikriteereistä tehdään toteutusta varten yksityiskohtaisempi arviointisuunnitelma. Siinä kerrotaan minkälainen se minun arvioitava suoritus on ja, mihin sen arvioinnissa kiinnitetään huomiota. Lisäksi siitä suunnitelmasta selviää kaikki palautuspäivät ja arviointipäivät ja vielä sekin, kuka tai ketkä arvioinnin itse asiassa tekee. Opettaja tietenkin arvioi aina, mutta hyvin usein myös meidän toimeksiantaja työelämästä. Me päästään tämän tapaamisen aikana porukalla pureskelemaan kriteerejä ja pohtimaan tarkemmin esimerkiksi sitä, milloin suoritus on hylätty ja milloin se on vaikka hyvää tasoa. Samalla selviää itsellekin, mitä minun oletetaan ihan oikeasti osaavan, kun opintojakso on tehty. Me keskustellaan tosi paljon arviointikriteereistä ja jos on tarvetta, kriteereitä täsmennetään. Ja samalla tulee varmasti selväksi, mihin

arvioinnissa pitää kiinnittää huomiota, kun tekee esimerkiksi itsearviointia tai arvioi kaverin suoritusta.

Toinen juttu arviointiin liittyen on keskustelu oppimisen arvioinnista. Tuo edellinen liittyy osaamisen arviointiin ja sen perusteella me saadaan arvosanat todistukseen. Tämä oppimisen arviointi on tarkoitettu mulle tueksi, että tiän, missä mennään, missä olen jo hyvä ja missä vois vielä parantaa. Tätä arviointi ei vaikuta arvosanaan millään lailla, mutta tietenki sen avulla pystyn ite pitämään huolen siitä, että opin just ne asiat, mitä olen päättänytkin oppia ja saan arvosanan, johon tähtään.

Meidän oppimista siis ohjataan ja arvioidaan kaiken aikaa. Ite pitää arvioida omaa suoritustaan ja sitten me arvioidaan tosi aktiivisesti toistemme ja koko ryhmän toimintaa. Tietenki me saadaan palautetta ja ohjeita meidän opettajilta ja myös työelämän edustajilta, silloin kun niitä on mukana. Tätäkin arviointia varten meillä on omat kriteerit. Tai oikeastaan me tehdään ne aika usein ryhmän kanssa yhdessä. Oppimisen arviointikriteerien osalta on siis tarkoitus sopia, mihin asioihin tekemisissä ja tekemättä jättämisissä kiinnitetään huomiota ja niiden perusteella sitten saa palautetta kavereilta ja opettajilta. Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään aina huomiota neljään erilaiseen tekemiseen, joiden painotukset saattaa kyllä vaihdella opintojaksoittain tai lukukausittain. Siis tiedon hankintaan, ymmärtämiseen ja tekemisen taitoihin, mutta lisäksi myös siihen, miten hyvin osaamme tuoda osaamisen näkyviin ryhmässä ja hyödyntää muiden mukanaan tuomaa tietoa. Ja aina reflektiotaitoihin. Pitää osata ite arvioida realistisesti omaa tekemistään ja osaamistaan ja ottaa siitä opiksi.

Mulle kehittävä arviointi tarkoittaa sitä, että minä tasan tiedän, mitä minun pitää osata ja mitä minun pitää tehdä, että saan opinnot suorittua. Ja palautetta saa, kun vain osaa sen hyödyntää.

3.2. HANKITUN OSAAMISEN ARVIOINTI JA HYVÄKSILUKEMINEN (HOT)

Oletko ennen opintojen aloittamista tehnyt esimerkiksi avoimen korkeakoulun kautta opintosuorituksia, jotka liittyvät alkaviin opintoihin? Huomaatko opetussuunnitelmaan tutustuttuasi osaavasi jo asioita, joita tutkintosi opetussuunnitelma mukaan edellyttää? Jos vastasit kyllä edes toiseen kysymyksistä, lue tämä tarkkaan ja ota sen jälkeen yhteyks omaan tuutoropettajaasi.

Sinulla on mahdollisuus saada hyväksiluettua tutkintoosi muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiasi opintoja

sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja muilla saman tyyppisillä opinnoilla. Voit myös lukea hyväksesi sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja muulla tavoin osoitetulla osaamisella. Menettelystä käytetään nimitystä hyväksilukeminen.

Hyväksilukemisessa on kolme päätapaa: korvaaminen, sisällyttäminen sekä aiemmin ja opiskelun aikana hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (HOT). Korvaamisella tarkoitetaan opetussuunnitelmaan kuuluvien opintojen korvaamista muualla suoritetuilla, sisällöiltään samantyyppisillä korkeakoulutasoisilla opinnoilla. Sisällyttäminen tarkoittaa muualla suoritettujen korkeakouluopintojen liittämistä osaksi tutkintoa. Hankitun osaamisen tunnustaminen tarkoittaa virallisen hyväksynnän antamista osaamiselle, jonka olet hankkinut esimerkiksi työssä ollessasi. Hankitun osaamisen tunnustaminen edellyttää aina ensin sitä, että sinä itse tunnistat oman osaamisesi ja jäsenät sen suhteessa opintojen osaamistavoitteisiin siten, että pystyt kuvaamaan osaamistasi ja näyttämään sen toteen.

Sinulla on oikeus hakea hyväksilukemista, mutta velvollisuutta siihen ei ole. Voit hakea hyväksilukemista muualla suorittamistasi korkeakoulutasoisista opinnoista (esim. avoin ammattikorkeakoulu, virtuaaliammattikorkeakoulu tai muu korkeakoulu) tai muutoin hankkimastasi osaamisesta (esim. työkokemus, järjestötyö). Myös varusmiespalvelun johtaja- ja kouluttajakoulutuksista voit hakea perustutkintoon 5–10 opintopisteen laajuista hyväksilukemista. Hakukelpoisuuteen kuuluvaan koulutukseen sisältyviä opintoja ei voida hyväksilukea ammattikorkeakoulututkintoon, ei myöskään koko tutkintoa.

Opinnäytetyö voidaan hyväksilukea, mikäli sinulla on koulutusalaan liittyvä tai muuten koulutusosalalle soveltuva aiempi korkeakoulussa tehty opinnäytetyö. Opinnäytetyö arvioidaan Lapin ammattikorkeakoulussa sovellettavan opinnäytetyön arviointimenettelyn mukaisesti.

Hyväksilukeminen perustuu Lapin ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä annettuihin määräyksiin tutkinnon suorittamisesta, arvioinnista ja todistuksista. Hyväksilukeminen edellyttää aina ammattikorkeakoulun päätöstä asiasta. Voit käynnistää hyväksilukemisprosessin sähköisellä hakemusmenettelyllä. Tarkempia ohjeita hyväksilukemisesta sekä sähköisestä hakemusmenettelystä saat tuutoropettajaltasi.

4. OSALLISTU JA VAIKUTA

Lapin ammattikorkeakoulussa sinä opiskelijana olet tärkeä osa yhteisöämme. Sinulla on myös vastuu ja velvollisuus osallistua ammattikorkeakoulumme toiminnan kehittämiseen. Osallistumistasi varten on laatu järjestelmässämme erilaisia mahdollisuuksia toteuttaa kehittävä arviointia ja antaa kehittävä palautetta. On tärkeää, että kerrot meille menikö niin kuin ajateltiin. Osallistut ja vaikutat antamalla palautetta!

Opiskelijat antavat opintopolun eri vaiheissa palautetta vastaamalla säännöllisesti toistuviin kyselyihin. Palautetta annetaan erikokoisista opintokokonaisuuksista: lukukausipalautetta yksittäisestä lukukaudesta, vuosipalautetta ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuoden AMK-opinnoista sekä valmistuvan palautetta koskien koko tutkintoa. Näiden määrämuotoisten kyselyjen lisäksi opiskelijat voivat jatkuvasti antaa palautetta vuorovaikutuksessa koko henkilöstömme kanssa sekä avointen palautekanavien kautta opiskelijajärjestön ja ammattikorkeakoulun verkkosivustoilta. (Forest ja Kangastie 2016.)

Palautejärjestelmämme on koostettu opiskelun eri vaiheita arvioivista osista. Näin saamme toimintamme kehittämiseksi tarkoituksenmukaista tietoa opiskelun pienistä osista kokonaisuuteen. Lukukausipalautteen keruun ja vuosipalautekyselyn toteuttamamme itse, valmistumisvaiheen palautekysely on valtakunnallinen. (Forest ja Kangastie 2016.) Palautteet kerätään sähköisillä järjestelmillä siten, että palautteen antajaa ei ole mahdollista tunnistaa.

4.1 LUKUKAUSIPALAUTE

Lukukausipalaute annetaan ryhmän Moodle-ympäristössä. Palautetta voi antaa kahdessa vaiheessa: välipalautteena ja loppupalautteena. Välipalaute kerätään syyslukukaudella viikolla 41 ja kevätlukukaudella viikolla 9 vapaa sana -palautteena. Loppupalautteet kerätään lukukauden lopussa kyselyllä, johon on linkki Moodlessa. Opettajat antavat vastapalautteen molempien vaiheiden palautteisiin Moodle-ympäristössä.

Annettua palautetta voivat tarkastella opettaja, hänen esimiehensä eli koulutusvas- taava sekä koulutuksen opintopäällikkö ja osaamisalajohtaja. Kukaan ei pysty näke- mään keneltä opiskelijalta yksittäinen palaute on tullut. Loppupalautteen numeeriset vastaukset raportoidaan summapalautteina lukukausipalautteinfossa verkkosivuilla.

4.2 VUOSIPALAUTE

Vuosipalautetta tutkintoon johtavasta koulutuksesta voit antaa tammi—helmikuus- sa, jolloin opiskelijoille lähetetään sähköpostitse kutsu vastata kyselyyn sekä vastaus- linkki. Palautteet käsitellään koulutusaloilla opiskelijatapaamisissa. Viimeisimmän vuosipalautteen koonnin voit lukea [täältä](#).

Opiskelijoiden vuosipalaute kerää vuosittain tietoa opetuksen laadusta ja kehittämi- sestä, opintojen sisällöistä ja etenemisestä, opintojen ohjauksesta, oppimisympäris- töstä ja opiskeluilmapiiiristä sekä opiskelun palveluista. Vuosipalautteiden pohjalta jokaisesta osaamisalasta ja sen koulutuksista laaditaan erillinen kehittämissuunnitel- ma, jossa tuodaan esille kiireellisimmät kehittämistarpeet ja siihen tarvittavat toi- menpiteet.

4.3 VALMISTUVAN PALAUTE

Valmistumisvaiheessa opiskelijan tulee vastata Opetusministeriön palautekyselyyn osoitteessa avop.fi, johon kirjaudutaan haka-tunnuksilla. Valmistuvan palautekyse- lyssä tarkastellaan tutkintokoulutusta kokonaisuudessaan – silloin voit kertoa sekä Opetusministeriölle että Lapin AMKille kuinka suoriuduimme koulutuksesi järjes- tämisessä.

4.4 KANSAINVÄLISEN VAIHDON PALAUTEKYSELY

Osan tutkinto-opinnoista voi suorittaa myös vaihdossa. Vaihtoon lähtevien opiskeli- joidemme palautekysely on toteutettu SoleMove-järjestelmässä. Tästä saat lisätietoa kun olet hakeutumassa vaihtoon.

4.5 SANA ON VAPAA

Opiskelijana sinulta toivotaan myös vapaata palautetta opintoihin liittyen sekä suullisesti että kirjallisesi suoraan opettajille, opettajatuutoreille, opinto-ohjaajille ja koulutuksen esimiehille kun haluat nopeaa reagoitua johonkin epäkohtaan tai haluat tuoda esille opintojen aikana nousseita hyviä käytänteitä ja asioita. Näkemyksesi tulevat kuulluiksi, sillä Lapin AMKI:ssä on yhteiset käytänteet opiskelijapalautteiden käsittelyyn.

LOPUKSI

Olemme laatineet tämän oppaan avuksesi ja tueksi oppimisesi edistämiseksi ja osaamisesi varmistamiseksi. Oppaan sisältö painottuu Lapin AMKissa toteutettavan osaamis- ja ongelma-perustaisen oppimisen kuvaamiseen ja sen kertomiseen, mitä se edellyttää sinulta oppijana. Tukenasi on koko Lapin AMKin henkilökunta. Lähituke-nasi ovat oman ryhmäsi opettajat, opettajatuutori sekä koulutuksesi opinto-ohjaaja. Myös opiskelijatuutorit ovat tukenasi ja apunasi varmistamassa laadukasta oppimis-tasi ja ammatillisen osaamisesi kehittymistä.

LÄHTEET

- Arene 2007. Ammattikorkeakoulut Bolognan tiellä. Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulutukseen. Projektin loppuraportti. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Helsinki.
- Duunista opintopisteiksi. Työn opinnollistamisen opas. Viitattu 6.6.2016. http://blogit.haaga-helia.fi/osataan/files/2013/09/Osataan_verkkoon1.pdf
- Esa Poikela & Sari Poikela, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Arviointikoulutus, pilotit 29.9.2011
- Forest, M. ja Kangastie, H.2016. Kädet laadussa. Teoksessa H. Kangastie (toim.) Laadukasta oppimista ja osaamista Lapin ammattikorkeakoulussa s-31-34. Viitattu 17.5.2016 <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/105473/B2%202016%20Laadukasta%20oppimista%20ja%20osaamista.pdf?sequence=1>
- Kangastie, H.2016. Osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen. Teoksessa H. Kangastie (toim.) Laadukasta oppimista ja osaamista Lapin ammattikorkeakoulussa s.77–93. Viitattu 17.5.2016 <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/105473/B2%202016%20Laadukasta%20oppimista%20ja%20osaamista.pdf?sequence=1>
- Kangastie, H. ja Mastosaari, P. 2016. Oppimisen organisointi-opas opettajille. Osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen Lapin ammattikorkeakoulussa. Lapin AMK:n julkaisuja C.
- Karjalainen Asko (toim.) Akateeminen opetussuunnitelmatyö, Oulun yliopisto, opetuksen kehittämissyksikkö 2007
- Oppimateriaalit 1/2016. Viitattu 17.5.2016. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/107158/C%201%202016%20Oppimisen%20organisointi.pdf?sequence=7>.
- Kangastie, H ja Mastosaari, P.2016. Arvostelusta osaamisen ja oppimisen kehittävään arviointiin. Teoksessa H. Kangastie (toim.) Laadukasta oppimista ja osaamista Lapin ammattikorkeakoulussa. s. 59–73. Viitattu 17.5.2016. <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/105473/B2%202016%20Laadukasta%20oppimista%20ja%20osaamista.pdf?sequence=1>
- Manninen, J. & Pesonen, S. 1997. Uudet oppimisympäristöt. Aikuiskasvatus 4/97.
- Oivallus. Loppuraportti. 2011. Elinkeinoelämän keskusliitto. Viitattu 17.5.2016. http://ek.multiedition.fi/oivallus/fi/liitetiedostot/Oivallus_loppuraportti_web.pdf.

- Opetushallitus, 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Vammala: Vammalan kirjapaino. Viitattu 31.5.2016.
http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf.
- Poikela, E. & Poikela, S. 1999. Kriittisyys ja ongelma-perustainen oppiminen. Teoksessa J. Järvinen-Taubert ja P. Valtonen (toim.) Kriittisyyteen kasvu korkeakouluopetuksessa Tampere: Tampereen yliopisto. s.167-185.
- Poikela, E. 2009. Oppimisen desing. Teoksessa L. Ruohonen, L. Mäkelä-Marttinen (toim.) Kohti osaamisen ekosysteemiä. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A Nro 24. KopsiJyvä; Jyväskylä. s 10-17.
- Poikela, E. 2013. Oppimista ja osaamista kehittävä arviointi. Teoksessa A. Räisänen (toim.) Oppimisen arvioinnin kontekstit ja käytännöt. Raportit ja selvitykset 2013:3. Opetushallitus. s.61-85.
- Poikela & Sari Poikela, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Arviointikoulutus, pilotit 29.9.2011
- Poikela, E. 2005. Työssä oppimisen prosessimalli. Teoksessa E. Poikela (toim.) Osaaminen ja kokemus – työ, oppiminen ja kasvatus. Tampere: Tampere University Press. 21 – 41.

Lisäksi voit lukea seuraavia lähteitä

- Arene 2007. Ammattikorkeakoulut Bolognan tiellä. Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulutukseen. Projektin loppuraportti. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto, Helsinki.
- Huttunen, J. 2015. Bolognan prosessi on vauhdittanut osaamisperustaisuuden kehittymistä. Teoksessa L. Kiviniemi, K. Koivisto & K. Koivunen (toim.) Yhteistyössä koulutusta, työelämää ja aluetta kehittämässä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 29. Hakupäivä 23.5.2016.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201511117081>.
- Jankkila, H ja Kangastie, H. 2014. Työelämä-lähtöisyys- ja läheisyys Lapin ammattikorkeakoulussa. Toimintamallin avaus. Lapin AMK:N julkaisuja. Sarja B. Raportit ja selvitykset 21/2014.
- Kallberg, K. 2009. Aiemman osaamisen tunnustamisen lähtökohtia ammattikorkeakoulussa. Teoksessa P. Haltia & R. Jaakkola (toim.) Osaaminen esiin. Näkökulmia tunnustamiseen ja tunnustamiseen. Haaga-Helion puheenvuoroja 5. Viitattu 23.5.2016.
- Asko Karjalainen (toim.) Akateeminen opetussuunnitelmatyö. 2007. Oulun yliopisto, opetuksen kehittämissyksikkö. Viitattu 17.5.2016.
https://www2.uef.fi/documents/1526314/1526337/Akateeminen+opetussuunnitelmaty%C3%B6_Karjalainen_Oy,%20Opetuksen+kehitt%C3%A4misyks_2007.pdf/e7f61280-ab51-4648-8dco-f6fa78284d3e
- Poikela, E. 2005. Työssäoppimisen prosessimalli. Teoksessa E. Poikela (toim.) Osaaminen ja kokemus – työ, oppiminen ja kasvatus Tampere: Tampere University Press. 21 – 41.

OPPAAN SISÄLLÖN TUOTTAMISEEN OVAT OSALLISTUNEET

Ala-Poikela Saana, varapuheenjohtaja,
Lapin AMK, opiskelijakunta ROTKO

Alalääkkölä Leena, osaamisalojohtaja,
Lapin AMK, kaupan ja kulttuurin osaamisala

Forest Merja, laatukoordinaattori,
Lapin AMK, korkeakoulusuunnittelu

Juola Veli, opetusjohtaja,
Lapin AMK, korkeakoulusuunnittelu

Kangastie Helena, opetuksen kehittämisen koordinaattori
Lapin AMK, korkeakoulusuunnittelu

Karlsson Kenneth, lehtori,
Lapin AMK, teollisuuden ja luonnonvarojen osaamisala

Kähkölä Hannu, opetuspäällikkö,
Lapin AMK, teollisuuden ja luonnonvarojen osaamisala

Mastosaari Päivi, lehtori,
Lapin AMK, kaupan ja kulttuurin osaamisala

Mattinen Sari, opetuspäällikkö,
Lapin AMK, kaupan ja kulttuurin osaamisala

Pruikkonen Anu, palvelupäällikkö,
Lapin AMK, eOppimispalvelut

Tammia Tarja, opetuspäällikkö,
Lapin AMK, matkailupalvelujen osaamisala

Ylipulli-Kairala-Kirsti, opetuspäällikkö,
Lapin AMK, hyvinvointipalvelujen osaamisala

Oppaan tarkoituksena on kertoa opiskelijoille ratkaisuista, joiden avulla Lapin AMKissa varmistetaan ammatillisen asiantuntijuuden vaatimien tietojen, taitojen ja asenteiden kehittyminen: osaamisperustaisuudesta, ongelma-perustaisuudesta, oppimisesta ja kehittävästä arvioinnista. Oppaassa kerrotaan myös, mitä nämä ratkaisut tarkoittavat opiskelijan arkipäivässä. Oppaan tarkoituksena on tukea Lapin AMKin opiskelijoita oppimisen suunnittelussa ja osaamisen kehittämisessä.

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

www.lapinamk.fi

ISBN 978-952-316-131-3